

Van welke stapel el ben jij?

In de jaren zestig was het nog doodnormaal: trouwen = fulltime poetsen. Viva-collega's Patricia en Jessica zouden daar héél goed en héél slecht in zijn. Hoe komt dat, en wat zegt dat over ons?

Patricia: De eerste woorden staan nog niet op papier en ik vraag me nu al af waarom ik ooit aan dit verhaal begonnen ben. De kans is namelijk groot dat sommige (nu nog) onwetende vrienden de kameraadschap direct opzeggen. Niet iedereen weet namelijk dat er in mij iemand huist die elke dag een doekje door de wasbak haalt. Elke dag, ja. En geen gewoon doekje, maar een microvezeldoekje, want daar gaat alles zo lekker van glimmen. Om je een idee te geven hoeveel van die dingen ik in huis heb: als er ooit een oorlog uitbreekt, zit de buurt de eerste jaren niet verlegen om schoonmaakspullen. En nu ik toch bezig ben: vanwege de bijzondere structuur is voelen aan zo'n doekje in een willekeurige Wibra eigenlijk ook al best bevredigend. Kortom, ik ben een schoonmaakjunk. Niet dat ik een aflatende drang heb tot het obsessief schrobben van vloeren, het boenen van meubilair of het afstoffen van plankjes.

Ik hou de boel gewoon graag netjes. Platitude of niet, maar een opgeruimd huis bezorgt mij een opgeruimd hoofd. En als ik daarvoor de handen in een emmer sop moet steken, doe ik dat zonder mokken. Het liefst op de klanken uit het mapje 'Poetsmuziek' van mijn iTunes, want op Paul Simon, Neil Diamond en de soundtrack van 'Dirty dancing' sopt en stofzuigt het net even lekkerder. Al heb je heel wat uit te leggen als een vriend dat mapje ineens ontdekt tijdens een feestje en zegt: "Hè? Wat is dit nou?! Poetsmuziek? POETS-MUZIEK! Jongens, moet je horen!" maar dat terzijde.

Bij de boel netjes houden, hoort ook: dingen ordenen. In bakjes, doosjes, mandjes, laatjes en ordners. **Niets is geiler dan het aanschaffen van opbergmateriaal bij de Ikea. Vind ik dan hè.** Met als hoogtepunt het rangschikken van spullen, nadat ik thuis alle aangekochte bakjes, doosjes, mandjes en ordners haastig in elkaar gevouwen heb. Ook in mijn kledingkast heerst structuur. De jurkjes bij de jurkjes, de bloesjes bij de bloesjes en de colbertjes bij de colbertjes. Ik streef ernaar alles op houten hangers te hangen (want dat staat zo mooi), maar bij gebrek aan genoeg van zulke knaapjes sluipt er soms - heel irritant - een plastic exemplaar tussen.

Zelfs voor het herindelen van gereedschapskisten draai ik mijn hand niet om. Laatst heb ik die van mijn vriend nog een flinke beurt gegeven. Wat niet in zijn kist paste, zit voortaan netjes opgeborgen in plastic bakjes voor-

zien van de labels 'plugjes', 'spijkers', 'schroefjes' en 'diversen'. Dus als mijn vriend nu roept: "Waar liggen de spijkers?" kan ik mooi terugroepen: "Op de plek!" Dat geldt ook voor zijn oplader (middelste la van het dressoir), zijn post (in zijn eigen bakje in de werkkamer) en zijn sigaretten (in de asbak achter de fruitschaal). Een bevredigend gevoel, kan ik je vertellen.

Historisch gezien is mijn poetsdrift lang zo idioot nog niet. Nederlandse (huis)vrouwen staan namelijk bekend als extreem proper. Volgens recent onderzoek van de Universiteit van Utrecht komt dat door de productie van zuivel en kaas. In de veertiende eeuw stelde dit zulke hoge eisen aan de hygiëne dat properheid noodzakelijk was. Niet gek dus dat er in Nederland meer geboend werd dan in de rest van Europa. In de Gouden Eeuw nam die reinheid volgens het boek 'Overvloed en onbehagen' van de Britse historicus Simon Schama extreme vormen aan, want schoon zijn betekende ook: vaderlandslievend zijn. Sobere mensen werden gezien als waakzaam tegen indringers en smerige, heidense vervuilers. Hollanders die elke dag obsessief hun stoep en straat schrobden, waren

Poetshater vs schoon maak junk

alle troep in een hoek, zette er iets groots voor en zei: 'Ziezo, nu zie je er niks meer van.'"
Van Gelder verklaart: "Elk kind is op zoek naar waardering van zijn of haar ouders. Jij hebt waarschijnlijk ooit ontdekt dat je door opruimen complimentjes kreeg. Dat gedrag heeft zich later doorgezet, want iets in jou denkt onbewust nog steeds: als ik mijn zaakjes op orde heb, word ik geprezen. Jouw zus zette zich waarschijnlijk af en testte je ouders, zo van: kijken of ze ook van me houden als ik me niet aan de regels hou."

Perfectionisme kan ook komen door onzekerheid. "Uit angst dat je afgewezen wordt, ga je als kind juist extra je best doen om je te bewijzen. Je wilt je nu misschien niet meer tegenover je ouders bewijzen, maar tegenover jezelf. Door je huis op orde te hebben, laat je aan jezelf zien dat je goed voor jezelf kunt zorgen." Ergens klopt dat wel. Netjes zijn geeft me

Ik heb poetsmuziek. Op Paul Simon en Neil Diamond stofzuigt het net even lekkerder

◀ voor reizigers in die tijd net zo'n attractie als de Wallen nu.

Overlevering of niet, de echte oorzaak van mijn schoonmaakfetisj ligt natuurlijk dichterbij huis. Zo heeft mijn vader het perfectionisme uitgevonden en is hij daarbij zeer senang met zijn vrouwelijke kant. **Hij vindt het een genot om te stoffen, te dweilen, te zemen en te strijken – ja, óók de theedoeken.** Mijn moeder is nog fanatieker. Een paar huisregels van vroeger: niet over het vloerkleed lopen als alle haren naar één kant gestofzuigd zijn, enkel op de bank liggen met een theedoek onder je hoofd tegen het vlekken op de stof, niet spetteren in bad en föhnen altijd boven een riant badhanddoek wegens uitvallende haren. NLP-therapeut Nanda van Gelder denkt dat mijn ordedrang niet alleen aangeleerd is, maar ook aangeboren. Mijn zus heeft echter veel minder van dat perfectionistische meegekregen. Mijn vader omschreef dat verschil laatst zo: "Als jij klaar was met spelen, ruimde je uit jezelf keurig al je speelgoed op. Je zus schoof

inderdaad het gevoel dat ik mijn zaakjes voor elkaar heb. Maar ik zie ook steeds vaker in dat het tijd kost. Onnodig veel tijd. **Zo kan het gebeuren dat ik op een zonnige zaterdag aan de schoonmaakslinger ben, terwijl mijn collega Jessica met een fles prosecco in het Vondelpark op apegapen ligt. Op die momenten vraag ik me soms af waar ik in vredesnaam mee bezig ben.**

Wat dat betreft probeer ik steeds losser te worden. En dat moet ook wel, want ik heb er sinds vorig jaar twee huisgenoten bij: mijn geliefde (hallo rondslingerende sleutels, aanstekers en zonnebrillen) en zijn kat Johan (hallo zwarte haren). Uiteraard raak ik zwaar geïrriteerd als mijn vriend zijn hoofd onder de kraan steekt, terwijl ik net de wasbak grondig heb uitgedroogd met een wonderdoekje. Toch probeer ik daar – hoe onnatuurlijk dat ook voelt – niets van te zeggen. Het is al zielig genoeg dat ik hem een opgeruimde gereedschapskist door de strot duw, want ik weet ook wel dat hij daar niet op zit te wachten. Het minste wat ik terug kan doen, is luisteren als

hij zegt dat ik soms 'behoorlijk overdrijf'. Dat ik op dit moment de berg afwas achter me op het aanrecht negeer, is een goed teken. Dat ik vroeger geen feestjes durfde te geven uit angst voor een bende en dat ik nu bij elke bierfles die op de vloer klettert, denk 'dat zien we morgen wel weer' ook. Ik ben er echt nog niet, maar zolang ik mijn haar föhn zonder op een badhanddoek te staan en er bij mij geen theedoeken op de bank liggen, ben ik op de goede weg. Toch?

Jessica: Ik had mijn eerste huis gekocht. En tijdens de housewarming vroegen vrienden en familie voorzichtig, doch licht dwingend: "Jes, dit huis hou je toch wel bij hè, qua schoonmaken?" T'úúrlijk zou ik dat doen, want ik was supertrots op mijn blinkende paleisje. Anderhalf jaar later moet ik bekennen dat ik sindsdien welgeteld twee keer mijn ramen heb gezeemd, hooguit vijftien keer gestofzuigd heb, nul keer mijn keukenkastjes heb uitgesopt en nodig eens op zoek moet naar een stofdoek. In mijn schoenenkast waar ik trots mijn pumps etaleer, staan opvallend weinig schoenen: die liggen her en der verspreid door 't huis. Evenals de *to read* stapels boeken en tijdschriften. En de post? Die bewaar ik geopend en ongeopend in een la – we hebben het hier over anderhalf jaar post. Kortom, mijn huis is een puinzooi. Want ik ben een sloddervos ofwel een rommelkont.

In mijn schoenenkast staan opvallend weinig pumps. Die liggen her en der door het huis verspreid

Er was een periode in mijn leven dat ik samenleefde met een *neat freak*. Leuke combi. Als hij 's avonds voordat we naar bed gingen nog een 'opruimrondje' door het huis deed, zat ik op de bank een tijdschrift te lezen. Het was niet dat ik te lamlendig was om iets te doen, maar ik zie rommel vaak niet eens. En wat voor de meesten een puinbak is, noem ik gezellig. Dan schoonmaken. Het is nog net niet dat ik het haat, maar alles in mijn wezen verzet zich tegen de emmer sop en het 'wonderdoekje'. Als mijn ex zei dat we aankomend weekend nu echt eens de grote schoonmaak moesten doen,

stortte ik me nog net niet jammerend ter aarde. Arme jongen. Het opruimen en schoonmaken zit gewoon niet in mijn genen. Volgens mijn moeder, die toen ze nog niet werkte elke dag stofzuigde, twee keer per week de ramen zeemde en – godbetert – de theedoeken streek, zit mijn rommelkonterij er van jongs af aan al in. "Als kleuter kon ik je netjes aankleden. Maar binnen *no time* lag je op de grond te rollen en kwam je thuis met een gat in je maillot. En ik wist precies wanneer je uit school was, want dan lag er een spoor van jouw spullen door het huis."
Mijn tienerslaapkamer was een openstapel van Barbies, tijdschriften, boeken, kleding en stofwolven. Een zootje, of zoals mijn ouders weleens verzuchtten: "In deze zwijnenstal kan een blind paard nog geen schadde aanrichten." Aan de andere kant van de gang sliep mijn broertje, ofwel The King of Clean. Zijn kamer was een oase van rust en ordentelijkheid. Iets uit zijn kamer jatten was onmogelijk: hij wist van iedere kleurpotlood tot He-Manpoppetje waar het lag. Zijn stripboeken bladerde hij door, terwijl hij – heel 'Boudewijn >

◀ Büchiaans' – zachte witte handschoenen droeg. Twee uitersten onder een dak. Je zou bijna denken dat er zoiets als een schoonmaakgen bestaat.

Volgens huishoudcoach, auteur van 'Vrolijk huishouden' en voormalig chaoot Els Jacobs speelt opvoeding een rol, maar wordt het zijn van een *neat freak* of sloddervos voor het overgrote groot deel bepaald door je karakter. "Het zit in de aard van het beestje. Toch is de

kleding neergooi waar ik het uittrek en een bord met een restant spaghetti gerust vijf dagen op de bankleuning kan laten staan, herken ik me toch in het beeld van perfectionistische sloddervos. Ja, ik hoor de *neat freaks* al lachen. Maar feit is dat als ik schoonmaak, ik het ook goed doe (dat zegt zelfs mijn moeder). Ik schijn er zelfs bij te zingen. Probleem is dat ik zoveel uitvluchten verzijn om maar niet te hoeven opruimen of schoonmaken – of het is te zonnig, of ik heb al zo hard gewerkt de hele week, of ik

Drie uur per week is genoeg, zegt de deskundige. Slik. Drie uur poetsen? Dat is toch zonde van m'n tijd?

scheidslijn tussen beiden heel klein. **Neat freaks zijn perfectionistisch, maar de meeste sloddervossen zijn dat gek genoeg ook. Ze leggen de lat te hoog, waardoor er een achterstand in het huis wordt opgelopen.** Dat gaat van kwaad tot erger, waardoor het huis uiteindelijk een chaos is. De kunst is om er balans in te vinden." Hoewel ik lethargische periodes ken waarin ik mezelf van de bank naar mijn bed sleep,

moet twee seizoenen 'Dexter' erdoorheen jassen in een weekend, of het komt morgen wel, want dan is er regen voorspeld – dat het eindigt met dat mijn huis eruitziet als, ik geef het toe, Amsterdam na Koninginnedag. En dan wil ik het ook nog in één keer goed doen.

Huishoudcoach Els Jacobs vindt het niet zo gek dat ik dan als een berg tegen deze schoonmaakklus opzie. "Als je een dag vrij hebt en je hebt je voorgenomen het hele huis schoon te maken, word je al met een naar gevoel wakker. Het hele huis is een enorm project. Beter is het jezelf haalbare taken te stellen. **Deel de klus in kleine brokjes op. Doe bijvoorbeeld het toilet en de douche. Én beloon jezelf als je klaar bent. Dan mag je een kopje koffie drinken, een tijdschrift lezen of een filmpje kijken.**" Jacobs adviseert elke dag een beetje te doen en als je redelijk bij bent aan de grote klussen te beginnen. Stoffen, stofzuigen, soppen, sanitair schoonmaken, spiegelen oppervlakken poetsen, gasfornuis schoonmaken en vuilniszakken verwisselen zijn volgens haar wekelijks het absolute minimum om je huis fris te houden. Uitgerekend kost dat je drie uur per week. Slik. Eerlijk gezegd vind ik het zonde van mijn tijd. Maar toch. Zoals ik al zei, vind ik een beetje rommel wel gezellig, maar als de rommel verandert in een puinzooi, slaat ook bij mij de frustratie toe. Als ik weer eens een aanmaning krijg, omdat ik een rekening ben vergeten te betalen bijvoorbeeld. Of als thuiskom na een drukke werkdag en me eerst langs een berg troep moet slalommen voordat ik op

Ben je neat freak of sloddervos?

de bank kan neerploffen. En stiekem ben ik ook wel een tikkie jaloers op mijn collega Patricia die altijd een 0 huis heeft. Jacobs: "Als je leven in troep heerlijk vindt en het je niet in de weg zit, moet je het vooral zo laten. Maar als het je gaat belemmeren in je dagelijks leven dan moet je er wat aan doen. **Soms gaat het ten koste van sociale contacten. Schamen mensen zich zo voor hun rommelige huis, dat ze hun vrienden of familie niet meer durven uit te nodigen.**" Dit laatste komt hard aan, want ik heb weleens vrienden geweigerd omdat mijn huis een puinzooi was. En laatst wilde mijn vader langskomen voordat hij op vakantie ging, maar ik zei dat ik al een afspraak had staan. De waarheid: ik had geen tijd meer om mijn huis aan kant te krijgen voordat hij kwam.

Ja, ik schaam me diep. Bij dezen beloof ik dat ik mijn huis beter ga bijhouden. Het zal nooit het Paleis op de Dam worden, een rauw randje hoort bij mij, maar erger dan nu kan niet. Mag niet. Jacobs: "Schoonmaken is vervelend, maar hoort erbij. Het moet geen doel *an sich* zijn, maar het gaat erom dat je lekker kunt leven. Uiteindelijk zul je het op de automatische piloot doen en als je beetje bij beetje schoonmaakt, hoef je nooit meer aan de grote schoonmaak." En dát klinkt me als muziek in de oren. ●

SCHOONMAKEN: HEERLIJK OF DE HEL?

- 12%** Mijn huis kan me niet schoon genoeg zijn.
- 34%** Niet leuk, maar ook niet erg.
- 28%** Ik stel het zo lang mogelijk uit.
- 15%** Mijn huis is een zooi.
- 11%** Ik heb een schoonmaakster.

BRON: VIVA.NL

